

door een internist, in het bijzonder met de vraag, of mijn vermoeden juist was, dat deze man aan polycythaemie leed en of de internist een verklaring kon vinden voor deze vreemde neuritis van de drie zenuwen der rechter hand. De patiënt steunde inderdaad wel bij zijn werk op beide ellebogen en rechts meer dan links, zodat de neuritis van den n. ulnaris, ware deze geïsoleerd voorgekomen, als beroepsneuritis zou hebben kunnen gelden, nu de drie zenuwen waren aangetast, moest er een andere verklaring zijn.

De internist schreef mij een uitvoerige brief, waaruit ik de hoofdzaak hier weergeef. „Bij uw patiënt A., naar onze policliniek verwezen, wegens duizeligheid en neuritis, vonden wij een duidelijk congestief gelaat, sterk geïnjecteerde conjunctivae, een iets naar links vergroot hart, ook röntgenologisch, neuritis aan de rechter arm; milt en lever waren niet vergroot. De bloeddruk was zeer wisselend: op 23 December 160/90, op 31 December 140/80. Het bloedbeeld toonde een duidelijke erythraemie: halmogl. geh. 120 pCt., rode bl. 5.8 mill., bezinkingssnelheid 1/4, leucocyten 6500, formule normaal. Luesreacties negatief, nierfunctie behoorlijk”. Neurologische klachten en symptomen zijn bij deze aandoening beschreven. Zo schrijven WHITBY en BRITTON in de laatste druk van hun boek *Disorders of the Blood* „Indeed there are few possible neurological symptoms, which may not be found”.

Amsterdam, 27 Mei 1947

S. KOSTER

DE GEZINSDOKTER

Wie de ziekenfondstoestanden in ons land kent, weet dat er al lang vóór de oorlog van 1940 ontevredenheid bestond bij dokter en patiënt; dat er te veel en te vaak verwezen werd naar specialist en ziekenhuis; de huisdokter menigmaal volstond met een gehaaste aanwijzing of verwijzing en zodoende in kennen en kunnen achteruitging. Door verhoging van de welstandsgrens en door verplichte verzekering is dit nog duidelijker geworden.

Hoewel de wetenschap met krachtige stoten vooruitgaat, de tijdschriften een stroom van nieuwe diagnostische en therapeutische vondsten brengen, kringvergaderingen en artsen cursussen ons op peil houden, blijft er bij de toepassing een onbevredigd gevoel bestaan. Daaruit volgt dat de verlenging van de studie met de psychologie en filosofie, meer leiding door een paedagogische assistent, na het artsexamen nog een jaar in een ziekenhuis werkzaam zijn — waarvoor slechts enkelen tijd en geld zullen hebben, nog daargelaten het uitstel tot het vormen van een gezin — de wanverhouding waarom het hier gaat, niet zullen opheffen. Ook bij sociaal herstel moet er verband bestaan tussen diagnose en behandeling.

De oorzaak van de verwording der ziekenfondspractijk ligt in het abonnementstelsel. Een abonnement op een dokter, bij nacht en ontij, zonder enige rem, is een maatschappelijke misgeboorte. Ook in het ziekenfonds kan de behandeling particulier zijn, met behoud van de verzekeringsfactor en zonder hogere kosten dan de billijkheid bij abonnement zou eisen; maar dan moet er een financiële rem zijn in handen van de patiënt en het tarief van de dokter bescheiden. Wat in Frankrijk en België, in Noorwegen, Zweden en Zwitserland mogelijk is en tot tevredenheid werkt, moet ook in Nederland kunnen.

Een regeling met bonboekjes is zó te maken dat het bij langdurige ziekten, bij grote gezinnen niet drukkend is, dat het geen beletsel vormt om geneeskundige hulp in te roepen; maar toch ook zo, dat er een eind komt aan het onnodig beslag leggen op de tijd van de dokter voor alles en nog wat en aan het gemors met medicijnen. De administratie is voor de dokter hoogst eenvoudig; ook vervallen inschrijving op naam van een huisarts, verwijs- en herhalingsbriefjes.

Als alles om ons heen in brand staat en wij reddende verhouding van waardering en vertrouwen tussen arts en patiënt, wij behouden de zorgzame huisdokter voor het gezin, dan zal de onvoldaanheid wijken voor een blijde vervulling van onze roeping. Dit is een hoog, maar bereikbaar doel, een eis waarbij wij steun kunnen krijgen van de openbare mening en waaraan wij nog onvoorwaardelijk kunnen vasthouden.

Bussum, 27 Juni 1947

H. J. W. DROOGLEEVER FORTUIJN